

นิทานพื้นบ้านไทยและเมียนมา: การศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการเล่าเรื่อง
และกฎเกณฑ์นิทานพื้นบ้านของเอกเซล โอลริค
THE FOLKTALES OF THAI AND MYANMAR: THE COMPARATIVE STUDY
OF THE STORYTELLING TECHNIQUES AND AXEL OLRİK'S EPIC LAWS
OF FOLK NARRATIVE

มัทนา ขุนศรี^{1*}, บุญเหลือ ใจโม² และ สนม ครูชเมือง³
Mattana Khunsree^{1*}, Boonlue Chaimano² and Sanom Krutmuang³

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 119 ถนนลำปาง-แม่ทะ ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100^{1,2}
มหาวิทยาลัยนเรศวร, 99 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก 65000³
Lampang Rajabhat University, 119 Lampang-Mae Tha Road, Chomphu Sub-district, Mueang District, Lampang Province 52100^{1,2}
Naresuan University, 99 Tha Pho, Mueang Phitsanulok, Phitsanulok 65000³

*Corresponding author E-mail: Muttana_12009@hotmail.com

(Received: Jun 30, 2020; Revised: Mar 6, 2021; Accepted: Mar 8, 2021)

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบกลวิธีการเล่าเรื่องในนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านเมียนมาและ 2) ศึกษาและเปรียบเทียบกฎเกณฑ์นิทานพื้นบ้านของเอกเซล โอลริค ในนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านเมียนมา การศึกษาครั้งนี้ได้คัดเลือกนิทานพื้นบ้านประเทศละ 100 เรื่อง วิเคราะห์กลวิธีการเล่าเรื่องและวิเคราะห์ตามกฎเกณฑ์นิทานพื้นบ้านของเอกเซล โอลริค เสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลการศึกษาและเปรียบเทียบกลวิธีการเล่าเรื่อง พบว่านิทานพื้นบ้านไทยใช้กลวิธีการเล่าเรื่องโดยไม่ใช้ข้อความกาลเวลานำและเล่าโดยเสนอบริบท ส่วนนิทานพื้นบ้านเมียนมาใช้กลวิธีการเล่าเรื่องโดยใช้ข้อความกาลเวลานำและตรงกับแก่นของเรื่อง กลวิธีการเล่าสาระของเรื่องในนิทานพื้นบ้านของทั้งสองประเทศเป็นไปตามลำดับเวลาหรือตามปีปฏิทินเช่นเดียวกัน และกลวิธีการเล่าจบเรื่องมีความสอดคล้องกันคือ การเล่าจบเรื่องโดยไม่ระบุคติเตือนใจหรือคำสอนใด ๆ ในเรื่อง แต่จะแทรกอยู่ในเนื้อหาสาระของเรื่อง

2) ผลการศึกษาและเปรียบเทียบกฎเกณฑ์นิทานพื้นบ้านของเอกเซล โอลริค ตามกรอบการวิเคราะห์ 13 ข้อ ทั้งนิทานพื้นบ้านไทยและนิทานพื้นบ้านเมียนมา ตรงกับกฎเกณฑ์การวิเคราะห์ 12 ข้อ เรียงลำดับคำร้อยละใกล้เคียงกันและมีความสอดคล้องกัน ระหว่างสองประเทศ ได้แก่ กฎของการเริ่มเรื่องและจบเรื่องพบมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ กฎของโครงเรื่องเดียวและกฎของตัวละครสองตัวในฉากหนึ่ง รองลงมา ได้แก่ กฎเอกภาพของโครงเรื่อง ตามลำดับส่วนสาระที่ไม่ปรากฏตามกฎเกณฑ์มีความสอดคล้องตรงกัน ได้แก่ กฎความสำคัญของตำแหน่งต้นกับตำแหน่งท้าย

คำสำคัญ: นิทานพื้นบ้าน, กลวิธีการเล่าเรื่อง, กฎเกณฑ์ของเอกเซล โอลริค

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

² รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

³ รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์

ABSTRACT

The objectives of the research were to: 1) study and compare storytelling techniques in Thai and Myanmar's folktales, 2) study and compare the folktale framework of Axel Olrik in Thai and Myanmar's folktales. This study used the analysis storytelling techniques and folktale framework of Axel Olrik from 100 stories per country. The research was conducted through Descriptive Analysis. The findings were as follows:

1) The result of studying and comparative of storytelling techniques was found that Thai folktales did not use the word of time in the beginning of story and told the story by context clue, while Myanmar folktales used the word of time in the beginning and matched with the core of the story. However, both of them told the contents of story with unordered times and calendar. In addition they had the consistency of storytelling techniques that did not identify any morals or words in the story but morals or words were inserted in each paragraphs or contents of story.

2) The result of studying and comparing Axel Olrik's epic laws of folk narrative analyzed by 13 folktales laws, it found out that Thai and Myanmar folktales had correspond 12 of them. The percentages of research framework of two countries were similar and identical. The law of the single strand and the law of telling the opening and closing of story were found to be the most, followed by the law of single plot and the law of two to a scene, the law of unity plot, respectively. Besides, the law of the importance's initial and final position of story did not appear in both Thai and Myanmar folktales.

KEYWORDS: Folktales, Storytelling Techniques, Axel Olrik's Epic Laws of Folk Narrative

บทนำ

ในปัจจุบัน ประเทศไทย และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เป็นประเทศที่อยู่ในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) หรืออาเซียน (ASEAN) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเป็นประเทศที่มีความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์กับประเทศไทยมากที่สุด ด้วยมีพรมแดนติดต่อกันทั้งทางบกและทางทะเลเป็นระยะทางยาวที่สุดประมาณ 2,400 กิโลเมตร สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามีความคล้ายคลึงกับประเทศไทยมาก ไม่ว่าจะเป็ประเทศนี้วัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน ประชาชนทั้งสองประเทศนับถือพุทธศาสนาเหมือนกัน ในแต่ละปีจะมีการเชิญผ้าพระกฐินพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาทอดถวาย ที่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ดังที่ วิรัช นิยมธรรมและอรนุช นิยมธรรม (2551, น. 81) กล่าวว่

“...ชาวเมียนมาส่วนใหญ่จะนิยมแสวงหาความสุขกับการประกอบบุญกุศลทางศาสนา หากเป็นชาวพุทธก็มักต้องหมั้นเข้าวัดทำบุญ นั่งสมาธิอยู่กับบ้านหรือออกเดินทางแสวงบุญ นอกจากนี้เมียนมายังมีงานประเพณีเพื่อสร้างกุศลที่อาจให้ความบันเทิงควบคู่กันไปด้วย ได้แก่ งานฉลองสงกรานต์ งานวันรดน้ำต้นโพธิ์ งานจุดประทีป และงานทอดกฐิน สหภาพเมียนมา มิได้คงภาพของความเป็นแผ่นดินแห่งพุทธศาสนาแต่เพียงซากโบราณสถานเท่านั้น พุทธศาสนิกชนชาวเมียนมายังนิยมถวายทานจนเจือแต่พระสงฆ์ ชีโยคี และผู้ปฏิบัติธรรม...”

วัฒนธรรมอีกประการหนึ่งที่ชาวไทย ชาวเมียนมา และชาวโลกทั้งหลายมีลักษณะเหมือนกันคือ การเล่านิทาน ซึ่งเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งที่สรรสร้าง ความพึงพอใจระหว่างผู้เล่ากับผู้ฟังที่ให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลินใจ มีคติสอนใจ แฝงไว้ด้วยความรู้ ความเชื่อ คุณธรรม สรรพวิชาการต่าง ๆ

ดังนั้นการศึกษาวิจัยที่เอื้อต่อการศึกษากลวิธีการเล่าเรื่อง และการศึกษากฎเกณฑ์นิทานพื้นบ้าน ของ เอกเซล โอลริค (Axel Olrik) จึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ทำให้เข้าใจกลวิธีการเล่าเรื่องและกฎเกณฑ์ลักษณะ โครงสร้างที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านแต่ละประเทศได้เป็นอย่างดี เพราะทุกชนชาตินั้นต่างก็มีนิทานพื้นบ้านเล่าสู่กันฟัง แฝงไว้ด้วยคุณธรรม จริยธรรม การดำเนินชีวิตอย่างกลมกลืน ซึ่งมีประโยชน์ต่อการประเทืองสติปัญญาของเด็ก ๆ เป็นอย่างยิ่ง ดังที่ สนม ครุฑเมือง (2557ข, น. 3) กล่าวว่า

“...นิทานพื้นบ้านให้ความประเทือง อารมณ์กลมกลืนไว้ด้วยคติธรรมอันล้ำลึก ให้ความรอบรู้สรรพศาสตร์ต่าง ๆ สอดรับกับ แนวคิดของ อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ (Albert Einstein) เจ้าของรางวัลโนเบล สาขาฟิสิกส์ เสนอแนวคิด กับนิทานว่า “If you want your children to be intelligent, read them fairytales. If you want them to be more intelligent, read them more fairytales. หมายความว่า ถ้าอยากให้เด็ก ๆ ฉลาดเฉลียวควรเล่านิทานให้ฟัง และถ้าอยาก ให้ฉลาดล้ำเลิศ ควรเล่านิทานให้ฟังมาก ๆ ยิ่งขึ้น...”

นิทานพื้นบ้านเป็นการเล่าเรื่องในอดีต สืบต่อกันมาโดยไม่ได้เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรเป็น วรรณกรรมประเภทมุขปาฐะ นิทานพื้นบ้านจึงเป็น วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นมรดกของชาติที่มีความสำคัญ ต่อวิถีชีวิต และความเชื่อของคนในสมัยนั้น ๆ ดังที่ กิ่งแก้ว อุตถากร (2519, น. 12) กล่าวว่า “นิทานเป็น เรื่องเล่าสืบต่อกันมาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ส่วนใหญ่

ถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะ แต่ก็มีอยู่จำนวนมากที่ได้รับการบันทึกไว้แล้ว” นิทานจึงมีความสำคัญมากในการ ใช้สั่งสอนเด็ก ๆ ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้เกิด ความรู้ ความเข้าใจ ในชีวิตสมัยนั้น ๆ พร้อมสอดแทรก คุณธรรม จริยธรรม การดำเนินชีวิต เมื่อได้รับการอบรม สั่งสอน ปลูกฝังในสิ่งที่เป็นประโยชน์ เขาจะเป็นคนดีและเป็นอนาคตที่ดีของชาติต่อไป

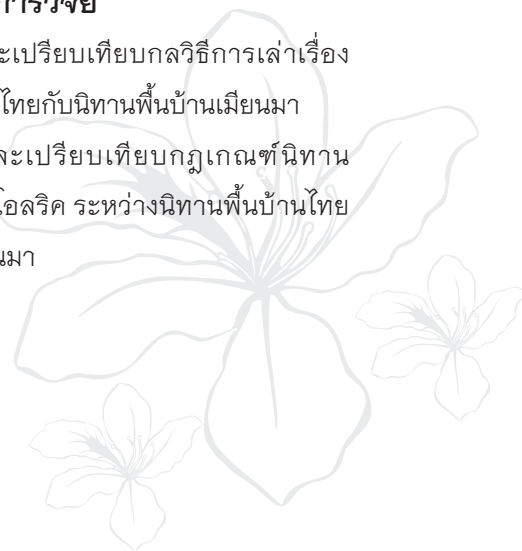
ดังนั้น การศึกษานิทานพื้นบ้านของทั้งสอง ประเทศ คือประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมาซึ่งมีวัฒนธรรมคล้ายคลึงกัน มีการนับถือศาสนา พุทธเหมือนกัน นิทานที่เล่าสู่กันฟัง ย่อมมีลักษณะ โครงสร้างต่าง ๆ คล้ายคลึงกันด้วย

สำหรับแนวคิดของนักคิดชนทางยุโรป ที่มีชื่อเสียงด้านนิทานพื้นบ้าน ซึ่งประกอบด้วย นิมมานเหมินท์ (2545) กล่าวว่า เป็นชาวเดนมาร์ค ชื่อ เอกเซล โอลริค (Axel Olrik) มีความเชื่อว่า ลักษณะหรือโครงสร้างที่ ปรากฏในนิทานของโลก หรือของประเทศต่าง ๆ ในโลกนี้ ย่อมจะเหมือนหรือคล้ายคลึงกันเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของ นิทาน (Epic Laws of Folk Narrative) โดยมีกฎเกณฑ์ ของนิทาน 13 กฎ และนำแนวคิดกลวิธีการเล่าเรื่องของ สนม ครุฑเมือง (2556) มาเป็นกรอบการวิเคราะห์นิทาน พื้นบ้านไทยและเมียนมา เพื่อเปรียบเทียบกลวิธีการเล่า เรื่อง และกฎเกณฑ์นิทานพื้นบ้านของเอกเซล โอลริค

จากแนวคิดของนักวิชาการทั้งสองท่านดังกล่าว มีสาระครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงนำมาใช้เป็นกรอบของการวิจัย นิทานพื้นบ้านระหว่างประเทศไทยกับนิทานพื้นบ้านเมียนมา เพื่อให้ทราบถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับกลวิธีการเล่าเรื่องและ กฎเกณฑ์นิทานพื้นบ้านของเอกเซล โอลริค

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาและเปรียบเทียบกลวิธีการเล่าเรื่อง ระหว่างนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านเมียนมา
2. ศึกษาและเปรียบเทียบกฎเกณฑ์นิทาน พื้นบ้านของเอกเซล โอลริค ระหว่างนิทานพื้นบ้านไทย กับนิทานพื้นบ้านเมียนมา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ สนม ครุฑเมือง (2556) มาเป็นกรอบการศึกษาและวิจัยเปรียบเทียบกลวิธีการเล่าเรื่องในนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านเมียนมา ดังนี้

1. กรอบการวิเคราะห์กลวิธีการเล่าเรื่อง
 - 1.1 การเล่านำเรื่อง
 - 1.1.1 การเล่านำเรื่อง โดยใช้ข้อความกาลเวลานำและตรงกับแก่นเรื่อง
 - 1.1.2 การเล่านำเรื่อง โดยไม่ใช้ข้อความกาลเวลานำและตรงกับแก่นเรื่อง
 - 1.1.3 การเล่านำเรื่อง โดยใช้ข้อความกาลเวลานำและเล่าโดยเสนอบริบท
 - 1.1.4 การเล่านำเรื่อง โดยไม่ใช้ข้อความกาลเวลานำและเล่าโดยเสนอบริบท
 - 1.2 การเล่าสาระของเรื่อง
 - 1.2.1 การเล่าสาระของเรื่อง ตามลำดับกาลเวลาที่เกิดขึ้น
 - 1.2.2 การเล่าสาระของเรื่อง ย้อนอดีตไม่เป็นไปตามกาลเวลาที่เกิดขึ้น
 - 1.2.3 การเล่าสาระของเรื่อง โดยใช้นิทานตำนานอื่น ๆ อ้างอิง
 - 1.3 การเล่าจบเรื่อง
 - 1.3.1 การเล่าจบเรื่อง โดยระบุคติเตือนใจหรือคำสอนตอนจบเรื่อง
 - 1.3.2 การเล่าจบเรื่อง โดยไม่มีการระบุคติเตือนใจ หรือคำสอนตอนจบเรื่อง แต่จะแทรกอยู่ในเนื้อหาสาระของเรื่อง
 - 1.3.3 การเล่าจบเรื่องโดยไม่มีคติเตือนใจหรือคำสอนใด ๆ ในเรื่อง
2. กรอบการวิเคราะห์ตามกฎเกณฑ์ของนิทานพื้นบ้านของเอกเซล โอลริค (Olorik, 1965, อ้างถึงใน กิ่งแก้ว เพ็ชรราช, 2543)
 - 2.1 กฎของการเริ่มเรื่องและการจบเรื่อง (The Law of Opening and Closing)
 - 2.2 กฎของการซ้ำ (The Law of Repetition)
 - 2.3 กฎของจำนวนสาม (The Law of Three)
 - 2.4 กฎของตัวละครสองตัวในฉากหนึ่ง (The Law of Two to a Scene)

- 2.5 กฎของความตรงกันข้าม (The Law of Contrast)
- 2.6 กฎของฝาแฝด (The Law of Twins)
- 2.7 ความสำคัญของตำแหน่งต้นกับตำแหน่งท้าย (The Importance of Initial and Final Position)
- 2.8 กฎของโครงเรื่องเดี่ยว (The Law of the Single Strand)
- 2.9 กฎแบบอย่าง (The Law of Patterning)
- 2.10 กฎแห่งภาพ (The Law of Tableaux Scenes)
- 2.11 กฎของความสมเหตุสมผลในเรื่อง (The Logic of Sage)
- 2.12 กฎเอกภาพของโครงเรื่อง (The Unity of Plot)
- 2.13 กฎของการพุ่งจุดสนใจที่ตัวละครเอก (The Concentration on a Leading Character)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาและวิจัย มีขั้นตอนดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาและรวบรวมแนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านของ กิ่งแก้ว อัครถาวร (2519) นิทานพื้นบ้านในคติชนวิทยา สมพงษ์ ช่วยนิยม (2551) การเล่าเรื่องในนิทานพื้นบ้าน ประจักษ์ สายแสง (2532) วรรณกรรมพื้นบ้านไทย สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2535) ตำนานนิทานพื้นบ้าน สนม ครุฑเมือง (2557ก) นิทานประชาธิปไตย สุกัญญา สุจฉายา (2548) พิธีกรรม ตำนาน นิทาน เพลง: บทบาทของคติชนกับสังคมไทย เป็นต้น
2. ผู้วิจัยศึกษาและรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับกลวิธีการเล่าเรื่องและกฎเกณฑ์นิทานพื้นบ้านของเอกเซล โอลริค โดยศึกษาจากเอกสารและผลการวิจัยของ ประคอง นิมมานเหมินท์ (2545) นิทานและแนวคิดทฤษฎีของเอกเซล โอลริค กิ่งแก้ว เพ็ชรราช (2543) วิเคราะห์นิทานลุ่มแม่น้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ Hang (2010) การวิเคราะห์นิทานเวียดนามตามทฤษฎีเอกเซล โอลริค วิไลวรรณ เข้มขัน (2558) ตำนานในเขตภาคเหนือ: การวิเคราะห์ตามทฤษฎีของเอกเซล โอลริค และจงรัก รัตนวิฑูรย์ (2560) วิเคราะห์นิทานพื้นบ้านชาวเขาเผ่าม้งในจังหวัดน่าน ทั้งนี้รวบรวมแนวคิดทั่วไปของนักคติชน

วิทยา และผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีการเล่าเรื่อง และกฎเกณฑ์นิทานพื้นบ้านของเอกเซล โอลริค รวมถึงผู้วิจัยได้นำแนวคิดกลวิธีการเล่าเรื่องของ สนม ครุฑเมือง (2556) และกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ตามกฎเกณฑ์ของเอกเซล โอลริค (Olrik, 1965, อ้างถึงใน กิ่งแก้ว เพ็ชรราช, 2543) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้

3. การรวบรวมและคัดเลือกนิทานพื้นบ้านไทย และนิทานพื้นบ้านเมียนมา เพื่อนำมาวิเคราะห์ตามกรอบของกลวิธีการเล่าเรื่องและกรอบของกฎเกณฑ์นิทานพื้นบ้านของเอกเซล โอลริค โดยรวบรวมนิทานพื้นบ้านไทยจากเอกสารหนังสือ ตำรา และผลงานการวิจัยของ สนม ครุฑเมือง (2540) การสอนวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้วยนิทานพื้นบ้านในเขตภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 20 เรื่อง ประคอง นิมมานเหมินท์ (2543) นิทานพื้นบ้านภาคเหนือ จำนวน 20 เรื่อง ปรีชา อุยตระกูล (2545) นิทานพื้นบ้านภาคอีสาน จำนวน 20 เรื่อง วาสนา ชูรัตน์ (2556ก) นิทานพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 20 เรื่อง ประจักษ์ ปรากฏพิทยากร (2524) วรรณกรรมพื้นบ้านภาคกลาง จำนวน 20 เรื่อง วิเชียร เกตุประทุม (2535) นิทานพื้นบ้านภาคกลาง จำนวน 20 เรื่อง สวัสดิ์ จันทน์ (2539) นิทานชาวบ้านภาคใต้ จำนวน 20 เรื่อง และเอกวิทย์ ณ ถลาง (2540) ภูมิปัญญาชาวบ้านลุ่มภาค จำนวน 20 เรื่อง

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคติชนวิทยาและภาษาไทย จำนวน 3 คน ตรวจสอบนิทานพื้นบ้านไทยที่ไม่ซ้ำซ้อนกับเรื่องอื่น มีคุณค่าต่อการอ่านและการศึกษาวิจัย คัดเลือก

นิทานพื้นบ้านไทยไว้จำนวน 100 เรื่อง

สำหรับนิทานพื้นบ้านเมียนมา รวบรวมจาก ส.พลายน้อย (2555) นิทานพม่า จำนวน 40 เรื่อง วาสนา ชูรัตน์ (2556ข) นิทานพื้นบ้านเมียนมา จำนวน 40 เรื่อง อรณัฐ นิยมธรรม (2557) นิทานพื้นบ้านเมียนมา จำนวน 40 เรื่อง และสุนันทา เทศสุข (2559) การศึกษาอนุภาคนิทานเมียนมาจากผลงานการเรียบเรียงของ “นุ-หยิ่ง” จำนวน 40 เรื่อง

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคติชนวิทยาและภาษาเมียนมา จำนวน 3 คน ตรวจสอบนิทานพื้นบ้านเมียนมาที่ไม่ซ้ำซ้อนกับเรื่องอื่น มีคุณค่าต่อการอ่านและการศึกษาวิจัย คัดเลือกนิทานพื้นบ้านเมียนมาไว้ จำนวน 100 เรื่อง

4. วิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการวิเคราะห์ กลวิธีการเล่าเรื่องและกฎเกณฑ์นิทานพื้นบ้านของ เอกเซล โอลริค ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งใช้วิธีการหาเหตุผลแบบนิรนัย หรืออุปมาน (Deductive Reasoning) สรุปลงข้อมูลเพื่อตอบโจทย์การวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบกลวิธีการเล่าเรื่องระหว่างนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านเมียนมาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบกลวิธีการเล่าเรื่อง ระหว่างนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านเมียนมา

กลวิธีการเล่าเรื่องนิทานพื้นบ้านไทย	กลวิธีการเล่าเรื่องนิทานพื้นบ้านเมียนมา
การเล่านำเรื่อง	การเล่านำเรื่อง
1. การเล่านำเรื่อง โดยไม่ใช้ข้อความกาลเวลานำ และเล่าโดยเสนอบริบท คิดเป็นร้อยละ 32.00	1. การเล่านำเรื่อง โดยใช้ข้อความกาลเวลานำ และตรงกับแก่นเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 41.00
2. การเล่านำเรื่อง โดยใช้ข้อความกาลเวลานำ และเล่าโดยเสนอบริบท คิดเป็นร้อยละ 28.00	2. การเล่านำเรื่อง โดยใช้ข้อความกาลเวลานำ และเล่าโดยเสนอบริบท คิดเป็นร้อยละ 24.00
3. การเล่านำเรื่อง โดยใช้ข้อความกาลเวลานำ และตรงกับแก่นเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.00	3. การเล่านำเรื่อง โดยไม่ใช้ข้อความกาลเวลานำ และตรงกับแก่นเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.00
4. การเล่านำเรื่อง โดยไม่ใช้ข้อความกาลเวลานำ และตรงกับแก่นเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.00	4. การเล่านำเรื่อง โดยไม่ใช้ข้อความกาลเวลานำ และเล่าโดยเสนอบริบท คิดเป็นร้อยละ 16.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

กลวิธีการเล่าเรื่องนิทานพื้นบ้านไทย	กลวิธีการเล่าเรื่องนิทานพื้นบ้านเมียนมา
การเล่าสาระของเรื่อง 1. การเล่าสาระของเรื่อง ตามลำดับกาลเวลาที่เกิดขึ้น คิดเป็นร้อยละ 98.00 2. การเล่าสาระของเรื่อง โดยใช้นิทาน ตำนานอื่น ๆ อ้างอิง คิดเป็นร้อยละ 2.00 3. การเล่าสาระของเรื่อง ย้อนอดีตไม่เป็นไปตามกาลเวลาที่เกิดขึ้น -ไม่ปรากฏ	การเล่าสาระของเรื่อง 1. การเล่าสาระของเรื่อง ตามลำดับกาลเวลาที่เกิดขึ้น คิดเป็นร้อยละ 100.00 2. การเล่าสาระของเรื่อง โดยใช้นิทาน ตำนานอื่น ๆ อ้างอิง -ไม่ปรากฏ 3. การเล่าสาระของเรื่อง ย้อนอดีตไม่เป็นไปตามกาลเวลาที่เกิดขึ้น -ไม่ปรากฏ
การเล่าจบเรื่อง 1. การเล่าจบเรื่อง โดยไม่มีการระบุคติเตือนใจ หรือ คำสอนตอนจบเรื่อง แต่จะแทรกอยู่ในเนื้อหาสาระของเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 94.00 2. การเล่าจบเรื่อง โดยระบุคติเตือนใจหรือคำสอนตอนจบเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 6.00 3. การเล่าจบเรื่องโดยไม่มีคติเตือนใจ หรือคำสอนใด ๆ ในเรื่อง -ไม่ปรากฏ	การเล่าจบเรื่อง 1. การเล่าจบเรื่อง โดยไม่มีการระบุคติเตือนใจหรือ คำสอนตอนจบเรื่อง แต่จะแทรกอยู่ในเนื้อหาสาระของเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 100.00 2. การเล่าจบเรื่อง โดยระบุคติเตือนใจหรือคำสอนตอนจบเรื่อง -ไม่ปรากฏ 3. การเล่าจบเรื่องโดยไม่มีคติเตือนใจ หรือคำสอนใด ๆ ในเรื่อง -ไม่ปรากฏ

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎเกณฑ์นิทานพื้นบ้านของเอกเซล โอลริค ระหว่างนิทานพื้นบ้านไทย

กับนิทานพื้นบ้านเมียนมา ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎเกณฑ์นิทานพื้นบ้านของเอกเซล โอลริค ระหว่างนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านเมียนมา

นิทานพื้นบ้านไทย ตามกฎเกณฑ์ของเอกเซล โอลริค	นิทานพื้นบ้านเมียนมา ตามกฎเกณฑ์ของเอกเซล โอลริค
1. กฎของการเริ่มเรื่องและจบเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 100.00	1. กฎของการเริ่มเรื่องและจบเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 100.00
2. กฎของโครงเรื่องเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 98.00	2. กฎของตัวละครสองตัวในฉากหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 98.00
3. กฎเอกภาพของโครงเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 91.00	3. กฎของโครงเรื่องเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 97.00
4. กฎของตัวละครสองตัวในฉากหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 84.00 เท่ากับ กฎของการพุ่งจุดสนใจที่ตัวละครเอก คิดเป็นร้อยละ 84.00	4. กฎเอกภาพของโครงเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 96.00
5. กฎแห่งภาพ คิดเป็นร้อยละ 43.00	5. กฎของการพุ่งจุดสนใจที่ตัวละครเอก คิดเป็นร้อยละ 88.00
6. กฎของการซ้ำ คิดเป็นร้อยละ 39.00	6. กฎแห่งภาพ คิดเป็นร้อยละ 63.00
7. กฎของความตรงกันข้าม คิดเป็นร้อยละ 29.00	7. กฎของการซ้ำ คิดเป็นร้อยละ 48.00
8. กฎของความสมเหตุสมผล คิดเป็นร้อยละ 23.00	8. กฎของความตรงกันข้าม คิดเป็นร้อยละ 41.00
9. กฎของจำนวนสาม คิดเป็นร้อยละ 10.00	9. กฎของความสมเหตุสมผล คิดเป็นร้อยละ 36.00
10. กฎของฝาแฝด คิดเป็นร้อยละ 3.00	10. กฎของจำนวนสาม คิดเป็นร้อยละ 10.00
11. กฎแบบอย่าง คิดเป็นร้อยละ 1.00	11. กฎของฝาแฝด เท่ากับ กฎแบบอย่าง คิดเป็นร้อยละ 4.00
12. ความสำคัญของตำแหน่งต้นกับตำแหน่งท้ายคิดเป็นร้อยละ 0.00	12. ความสำคัญของตำแหน่งต้นกับตำแหน่งท้ายคิดเป็นร้อยละ 0.00

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาและเปรียบเทียบกลวิธีการเล่าเรื่องที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านเมียนมาโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

1.1 การเล่านำเรื่อง

1.1.1 การเล่านำเรื่องโดยไม่ใช้ข้อความกาลเวลานำและเล่าโดยเสนอบริบทของนิทานพื้นบ้านไทยพบมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 และของนิทานพื้นบ้านเมียนมาพบมากเป็นอันดับที่ 4 ซึ่งไม่ใช้ข้อความกาลเวลา เช่น นานมาแล้ว ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว กาลครั้งหนึ่ง ในอดีตกาล เล่ากันว่า... ผู้เฒ่าผู้แก่เล่า ๆ ต่อกันว่า... บรรพบุรุษเล่าว่า ครั้งปฐมปราเส้าสืบทอดว่า ฯลฯ ทั้งนี้การเล่านำเรื่องจะเริ่มจากการเล่าเสนอบริบท หรือการเกริ่นนำเรื่องราวเพื่อปูพื้นฐาน นำไปสู่แก่นเรื่องหรือสาระสำคัญในนิทานพื้นบ้านเรื่องนั้น ๆ เช่น **เรื่องต้นท้ายหมี่** ในนิทานพื้นบ้านไทย ดังข้อความ “มีครอบครัวอยู่ครอบครัวหนึ่ง หัวหน้าครอบครัวเป็นชายมีอายุยกลกลางคนมีอาชีพทำไร่ปลูกพืชไร่หลายชนิด วันหนึ่งหัวหน้าครอบครัวออกจากบ้านเวลาเข้าไปทำไร่ แบกจอบถือมีด เดินผ่านป่าและภูเขาซึ่งต่อไปก็กลายเป็นกิจวัตรประจำวัน โดยมีได้ยอห์ต่อความยากลำบาก” (ประจักษ์ ประกายพิทยากร, 2524, น. 18)

1.1.2 การเล่านำเรื่องโดยใช้ข้อความกาลเวลานำ เช่น ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ในอดีตกาลในสมัยก่อนเล่าว่า ฯลฯ ในนิทานพื้นบ้านไทยและนิทานพื้นบ้านเมียนมาพบมากเป็นอันดับที่ 2 เช่นเดียวกัน ทั้งนี้การเล่านำเรื่องโดยเสนอบริบทหรือการเกริ่นนำเรื่องยังสอดคล้องในทำนองเดียวกัน เช่น **เรื่องอิกาทอง** ในนิทานพื้นบ้านเมียนมา ข้อความ “นานมาแล้ว มีแม่มาชราผู้หนึ่งเป็นคนจนมาก นางมีลูกสาวคนหนึ่ง เป็นเด็กน่ารักและมีกิริยามารยาทดี” (ส.พลายน้อย, 2555, น. 11-14)

1.1.3 การเล่านำเรื่อง โดยใช้ข้อความกาลเวลานำและตรงกับแก่นเรื่องในนิทานพื้นบ้านไทยพบมากเป็นอันดับที่ 3 และนิทานพื้นบ้านเมียนมาพบมากเป็นอันดับที่ 1

1.1.4 การเล่านำเรื่อง โดยไม่ใช้ข้อความกาลเวลานำ และตรงกับแก่นเรื่องในนิทานพื้นบ้านไทยพบมากเป็นอันดับที่ 4 และนิทานพื้นบ้านเมียนมาพบมาก

เป็นอันดับที่ 3

จึงสรุปได้ว่ากลวิธีการเล่านำเรื่องที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านเมียนมา มีวิธีการเล่านำเรื่องหรือเริ่มต้นของเรื่อง โดยการเล่าเรื่องให้ผู้ฟังรู้พื้นฐานทั่วไปในเรื่องนั้นเสียก่อน เพื่อสร้างความเข้าใจสาระที่จะดำเนินเรื่องต่อไปโดยนำเสนอจากสาระที่ค่อยเป็นค่อยไปหรือจากจุดสงบไปสู่จุดตื่นเต้น ไร่ใจในจุดที่สำคัญของเรื่อง จนกระทั่งนำไปสู่จุดคลี่คลายของเรื่องนั้น

1.2 การเล่าสาระของเรื่อง

1.2.1 การเล่าสาระของเรื่องตามลำดับกาลเวลาที่เกิดขึ้นที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านเมียนมา พบมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 เช่นเดียวกัน โดยมีค่าร้อยละ 98.00 และร้อยละ 100

1.2.2 การเล่าสาระของเรื่องย้อนอดีตไม่เป็นไปตามกาลเวลาที่เกิดขึ้น ไม่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทยและนิทานพื้นบ้านเมียนมา

1.2.3 การเล่าสาระของเรื่องโดยใช้นิทานตำนานอื่น ๆ อ้างอิง มีปรากฏเพียงร้อยละ 2.00 ในนิทานพื้นบ้านไทย

1.3 การเล่าจบเรื่อง

1.3.1 การเล่าจบเรื่องโดยไม่มีการระบุคติเตือนใจหรือคำสอนใด ๆ ในตอนจบของเรื่อง สำหรับการเล่าจบเรื่องที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านเมียนมาจะสอดคล้องในทำนองเดียวกันและพบมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 คือการเล่าจบเรื่องโดยไม่มีการระบุคติเตือนใจหรือคำสอนใด ๆ ในเรื่อง แต่จะให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง แต่ละให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านมีความรู้ ความเข้าใจกับเรื่องที่ฟัง หรืออ่านทั้งหมดว่ามีคำสอน คติเตือนใจอย่างไรให้ขบคิดจากสาระของเรื่องทั้งหมด ไม่จำเป็นต้องระบุคำสอนไว้ท้ายเรื่อง เช่น **เรื่องคมในฝัก** ในนิทานพื้นบ้านไทย ดังข้อความ “เจ้านี่ข้าจะให้เป็นมหาตเล็กหลวงเราเชื่อว่าคนอย่างเจ้าคงจะเป็นคนซื่อสัตย์สุจริตเราจะซุบเลี้ยงเจ้า ส่วนนายประตูทั้งสองคนทหารนำไปโบายให้เร็วที่สุด” (สนมครุฑเมือง, 2540, น. 11-12) และ **เรื่องกำเนิดนางเงือก** ในนิทานพื้นบ้านเมียนมา ดังข้อความ “หญิงชราร้องให้น้ำตาของแกกลายเป็นเกลียวไหลลงลำธารออกสู่ทะเลกว้าง น้ำทะเลจึงมีรสเค็ม ด้วยเหตุนี้ เงือกน้อยว่ายแหวก

น้ำทะเลที่มีรสเค็ม เธอแน่ใจว่าแม่ แม่มาอยู่เคียงข้างซาหัวแล้ว” (อรนุช นิยมธรรม, 2557, น. 16-18)

2. การศึกษาและเปรียบเทียบกฎเกณฑ์นิทานพื้นบ้านของเอกเซล โอลริค ระหว่างนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านเมียนมา

สรุปการเปรียบเทียบระหว่างนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านเมียนมา ตามกฎเกณฑ์ของเอกเซล โอลริค มีลักษณะเหมือนและสอดคล้องไปทำนองเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ มีความแตกต่างกันบ้างในบางกฎเกณฑ์ โดยเฉพาะการเริ่มเรื่องและการจบเรื่อง กฎของโครงเรื่องเดียว กฎของตัวละครสองตัวในฉากหนึ่ง กฎเอกภาพของโครงเรื่อง กฎของการเพ่งจุดสนใจของตัวละครเอก และกฎแห่งภาพจะปรากฏในระดับมากตามลำดับ ส่วนเนื้อหาสาระของนิทานพื้นบ้านตามกฎเกณฑ์ของเอกเซล โอลริค มีปรากฏน้อยที่สุด เช่นเดียวกันคือ กฎของฝาแฝด กฎของจำนวนสาม กฎแบบอย่าง และความสำคัญของตำแหน่งต้นกับตำแหน่งท้าย ไม่ปรากฏตามลำดับ

การอภิปรายผลการวิจัย

1. กลวิธีการเล่าเรื่องที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านเมียนมา มีกลวิธีการนำเสนอเรื่องราวในทำนองเดียวกัน โดยเริ่มจากการเกริ่นนำเรื่องเพื่อให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านรู้จักสภาพแวดล้อมของเรื่องนำไปสู่แก่นเรื่อง ตามชื่อเรื่องนิทานพื้นบ้านในเรื่องนั้น ๆ ทั้งนี้จะเริ่มจากการปูพื้นฐานของเรื่องนำไปสู่จุดสำคัญของเรื่องจนกระทั่งถึงจุดคลี่คลายของปัญหาและให้แง่คิดจากการฟังหรืออ่านนิทานพื้นบ้าน แนวคิดของกลวิธีการเล่านิทานพื้นบ้านดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สนม ครุฑเมือง (2540, น. 24) สรุปกลวิธีการเริ่มต้นเรื่องจะใช้การเกริ่นนำเพื่อปูพื้นฐานเรื่องนำไปสู่แก่นเรื่อง อันเป็นสาระสำคัญแล้วคลี่คลายปัญหาของเรื่องราวซึ่งแฝงไว้ด้วยการประเทืองอารมณ์ประสมด้วยความรอบรู้อย่างกลมกลืนในเนื้อหาสาระของนิทานพื้นบ้านสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิราพร ลีตะฐาน (2524, น. 35) สรุปโครงสร้างการเล่านิทานพื้นบ้านจะมีการเล่านำเรื่องเสนอสาระและการจบเรื่อง การเริ่มเรื่องมักจะเสนอความรู้ทั่วไปของเรื่องเสียก่อน การเล่าจะเป็นไปตาม

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามกาลเวลาไม่ย้อนอดีต เพราะนิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องสั้น ๆ จำนวนคำน้อย ใช้เวลาการฟังหรือการอ่านจำกัด สาระในนิทานไม่ล้นหลาม มุ่งไปสู่แก่นเรื่องอย่างชัดเจน

2. กฎเกณฑ์นิทานพื้นบ้านของเอกเซล โอลริค ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านเมียนมา โดยใช้กรอบการวิเคราะห์ 13 ข้อ ผลการศึกษาตามกฎเกณฑ์ปรากฏว่านิทานพื้นบ้านไทย พบทั้งหมด 12 ข้อ เช่นเดียวกับนิทานเมียนมาโดยมีความสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กิ่งแก้ว เพ็ชรราช (2543, น. 186) วิเคราะห์นิทานลุ่มน้ำป่าดงจังหวัดอุตรดิตถ์ ตามกฎนิทานพื้นบ้านของเอกเซล โอลริค 13 กฎ โดยกฎเกณฑ์ที่พบมากที่สุดคือ กฎของการเริ่มเรื่องและการจบเรื่อง กฎของโครงเรื่องเดียว กฎเอกภาพของโครงเรื่อง และกฎของตัวละครสองตัวในฉากหนึ่งตามลำดับ ส่วนกฎเกณฑ์ที่ปรากฏน้อยที่สุด คือ กฎของฝาแฝด กฎของจำนวนสาม กฎแบบอย่าง และความสำคัญของตำแหน่งต้นและตำแหน่งท้าย ซึ่งไม่ปรากฏทั้งในนิทานพื้นบ้านไทยและนิทานพื้นบ้านเมียนมา สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ Hang (2010, p. 529) การวิเคราะห์นิทานเวียดนามตามทฤษฎีเอกเซล โอลริค พบว่า นิทานเวียดนามปรากฏตามเกณฑ์ของเอกเซล โอลริค อันดับที่ยากที่สุด 3 ลำดับคือ กฎของการเริ่มเรื่องและการจบเรื่อง กฎของโครงเรื่องเดียว และกฎของตัวละครสองตัวในฉากหนึ่ง ส่วนกฎเกณฑ์ที่ไม่พบ ได้แก่ ความสำคัญของตำแหน่งต้นและตำแหน่งท้าย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จงรักย์ รัตนวิฑูรย์ (2560, น. 180) วิเคราะห์นิทานพื้นบ้านชาวเขาเผ่าม้ง ในจังหวัดน่าน ตามกฎเกณฑ์ของเอกเซล โอลริค ผลการศึกษาพบว่า การเริ่มเรื่องและจบเรื่องพบมากที่สุด กฎของโครงเรื่องเดียว กฎเอกภาพของโครงเรื่อง และกฎของตัวละครสองตัวในฉากหนึ่ง พบมากในลำดับรองลงมา ส่วนความสำคัญของตำแหน่งต้นและตำแหน่งท้ายไม่ปรากฏการใช้กรอบแนวคิดการวิจัย โดยใช้แนวคิดตามกฎเกณฑ์ของเอกเซล โอลริค นำมาเป็นกรอบการวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านด้วยกฎเกณฑ์ 13 ข้อ ข้างต้นนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิ่งแก้ว เพ็ชรราช (2543) Hang (2010)

วิไลวรรณ เข้มขัน (2558) และจรัญญ์ รัตนวิฑูรย์ (2560) ที่พบว่า กฎเกณฑ์ที่พบมากที่สุด คือ กฎของการเริ่มเรื่อง และการจบเรื่อง สำหรับกฎเกณฑ์ที่ไม่ปรากฏเลยคือ ความสำคัญของตำแหน่งต้นกับตำแหน่งท้าย ทั้งนี้เพราะ การเริ่มเรื่องและจบเรื่องในนิทานพื้นบ้านต้องให้ความรู้ ปูพื้นฐานทั่วไปของเรื่อง เพื่อนำไปสู่แก่นของเรื่อง โดยนำไปสู่ความคลี่คลายให้ข้อคิดในเรื่องนั้น ๆ เมื่อได้ฟังหรืออ่านตอนจบเรื่อง ส่วนกฎเกณฑ์ที่ไม่พบคือ ความสำคัญของตำแหน่งต้นกับตำแหน่งท้าย เป็นเพราะจำนวนคำ และเนื้อหาสาระในนิทานพื้นบ้านส่วนใหญ่จะมีขนาดสั้น ๆ ให้เหมาะสมกับผู้ฟังหรือผู้อ่านโดยเฉพาะเด็ก ๆ เรื่องราวจึงสั้นกระชับ ตามระยะเวลาที่ให้ความสนใจกับการฟัง นิทานพื้นบ้าน ดังนั้นตัวละครในเรื่องจึงมีจำนวนน้อยจดจำได้ง่าย ถ้าหากจะมีตัวละครมาก จะให้ความสำคัญเฉพาะตัวละครแรกหรือตำแหน่งต้นกับตัวละครตัวสุดท้ายเท่านั้น ในส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระของเรื่อง ในนิทานพื้นบ้านไทยกับนิทานพื้นบ้านเมียนมา มีความสอดคล้องกัน อาจเป็นเพราะนิทานพื้นบ้านมีปัจจัยลักษณะทางวัฒนธรรม ศาสนา ความเชื่อ รวมทั้งสถานที่อยู่ของผู้ให้ข้อมูลอยู่ในอาณาเขตชายแดนติดต่อกัน เป็นผลต่อการกลมกลืนทางวรรณกรรมพื้นบ้าน ด้วยการติดต่อกันทางด้านการค้าขาย ด้านประเพณีวัฒนธรรม ตลอดจนการอพยพผู้คนในด้านประวัติศาสตร์ตั้งแต่ครั้งอดีต ทำให้เกิดการประสมประสานด้านวัฒนธรรม ประกอบกับความเชื่อของประเทศเพื่อนบ้านมีลักษณะคล้ายคลึงกันกับประเทศไทย จึงส่งผลกระทบต่อนิทานพื้นบ้านที่สะท้อนภาพความเป็นอยู่และการดำเนินวิถีชีวิตของคนในสังคมนั้น ๆ รวมทั้งประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา มีศาสนาประจำชาติคือ ศาสนาพุทธเช่นเดียวกัน เน้นพระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นหลักสำคัญ

นอกจากนี้ แนวคิดจากความเชื่อได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาพราหมณ์ ทำให้เนื้อหาสาระในนิทานพื้นบ้านของสองประเทศปรากฏความเชื่อคล้ายคลึงกัน ด้วยสิ่งยึดเหนี่ยวทางศาสนาเหมือนกัน ชายแดนติดต่อกัน การค้าขาย ตลอดจนการอพยพผู้คนทั้งในอดีตและปัจจุบัน จึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อนิทานพื้นบ้านไทย

กับนิทานพื้นบ้านเมียนมา ทำให้ผลการวิจัยมีลักษณะเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับแนวคิดของ ประจักษ์ สายแสง (2532, น. 7) กล่าวว่า “การที่นิทานพื้นบ้านมีลักษณะสาระเรื่องราวไปในทำนองเดียวกันเช่นนั้น เป็นเพราะการติดต่อค้าขายของคน การอพยพทั้งในอดีตและปัจจุบัน การสัมผัสกันทางด้านประวัติศาสตร์ ตลอดจนความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรมคล้าย ๆ กัน” สอดคล้องกับ สนม ครูชเมือง (2534, น. 18) กล่าวว่า “ความเชื่อมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก ความเชื่อดังกล่าว สัมพันธ์และผูกพันกับครรลองชีวิตของคน ซึ่งความเชื่อเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดทางศาสนา พราหมณ์ที่เกิดขึ้นก่อนศาสนาพุทธ จึงทำให้นิทานพื้นบ้านบางส่วนมีสาระคล้ายคลึงกัน” และสอดคล้องกับ กรองทอง จิระเดชากุล (2560, น. 157) กล่าวว่า “ความเชื่อส่วนหนึ่งสะท้อนถึงความเป็นอยู่ในสังคมในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีไม่ว่าจะมีกิจกรรมพิธีกรรมใด ๆ ก็ดี ความเชื่อจะสอดแทรกอยู่เสมอ ซึ่งศาสนาเป็นปัจจัยเกื้อหนุนทำให้คนมีความเชื่อที่พึงปฏิบัติในสังคมเช่นเดียวกัน”

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สร้างความร่วมมือร่วมใจระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยใช้นิทานเป็นสื่อการเรียนการสอน
2. เป็นแนวทางในการศึกษาและเปรียบเทียบวรรณกรรม ตำนานพื้นบ้าน ประเภทอื่น ๆ ในประเทศที่อยู่ในประชาคมอาเซียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำกรอบการวิเคราะห์กลวิธีการเล่าเรื่องและกฎเกณฑ์นิทานพื้นบ้านของเอกเซล โอลริค ไปวิเคราะห์วรรณกรรม นิทานพื้นบ้านประเภทอื่น ๆ
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของประเทศอาเซียน ในกรณีการศึกษาด้านความเชื่อ ศาสนา เหมือนกันและแตกต่างกัน
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบนิทานและตำนานพื้นบ้านที่มีวัฒนธรรมเหมือนกัน และแตกต่างกัน ตามทฤษฎีของเอกเซล โอลริค

เอกสารอ้างอิง

- กรองทอง จิรเดชากุล. (2560). *วิจัยเรื่องนิทานพื้นบ้านโดยของ จังหวัดลำพูน: การวิเคราะห์ความเชื่อและปัจจัย 4 ของมนุษย์.* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- กิ่งแก้ว เพ็ชรราช. (2543). *วิเคราะห์นิทานลุ่มน้ำป่าด จังหวัดอุดรดิตถ์.* อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- กิ่งแก้ว อัดถาวร. (2519). *นิทานพื้นบ้านในคติชนวิทยา.* กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- จงรักษ์ รัตนวิฑูรย์. (2560). *วิเคราะห์นิทานพื้นบ้านชาวเขาเผ่าม้ง ในจังหวัดน่าน.* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- ประคอง นิมมานเหมินท์. (2543). *นิทานพื้นบ้านภาคเหนือ.* กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- ประคอง นิมมานเหมินท์. (2545). *นิทานและแนวคิดทฤษฎีของเอกเซล ไอลริค.* กรุงเทพฯ: มิตรภาพการพิมพ์.
- ประจักษ์ ประภาพิตยากร. (2524). *วรรณกรรมพื้นบ้านภาคกลาง.* กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ประจักษ์ สายแสง. (2532). *วรรณกรรมพื้นบ้านไทย.* พิษณุโลก: สองแควการพิมพ์.
- ปรีชา อุดตระกุล. (2545). *นิทานพื้นบ้านภาคอีสาน.* นครราชสีมา: คุรุสภา.
- วาสนา ชูรัตน์. (2556ก). *นิทานพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.* กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- วาสนา ชูรัตน์. (2556ข). *นิทานพื้นบ้านเมียนมา.* กรุงเทพฯ: ภูมิปัญญา.
- วิเชียร เกตุประทุม. (2535). *นิทานพื้นบ้านภาคกลาง.* กรุงเทพฯ: เสรีการพิมพ์.
- วิรัช นิยมธรรม และอรนุช นิยมธรรม. (2551). *เรียนรู้สังคมและวัฒนธรรมเมียนมา.* พิษณุโลก: โรงพิมพ์ตระกูลไทย.
- วิไลวรรณ เข้มขัน. (2558). *ตำนานในเขตภาคเหนือ: การวิเคราะห์ตามทฤษฎีของเอกเซล ไอลริค.* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- ศิราพร ฐิตะฐาน. (2524). *หน่วยที่ 7: ลักษณะเนื้อหาวรรณกรรมไทยในเอกสารการสอนวิชาภาษาไทยคดีศึกษา.* กรุงเทพฯ: อัมรินทร์การพิมพ์.
- ส.พลาายน้อย. (2555). *นิทานพม่า.* กรุงเทพฯ: สถาปนบุ๊คส์.
- สนม ครุฑเมือง. (2534). *วรรณกรรมนิทานพื้นบ้าน.* พิษณุโลก: สองแควการพิมพ์.
- สนม ครุฑเมือง. (2540). *การสอนวิถีชีวิตประชาธิปไตยด้วยนิทานพื้นบ้านในเขตภาคเหนือตอนล่าง.* พิษณุโลก: ตระกูลไทย.
- สนม ครุฑเมือง. (2556). *นิทานตำนานพื้นบ้าน.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิษณุโลก: สองแควการพิมพ์.
- สนม ครุฑเมือง. (2557ก). *นิทานประชาธิปไตย.* พิษณุโลก: พิษณุโลกการพิมพ์ดอทคอม.
- สนม ครุฑเมือง. (2557ข). *นิทานพื้นบ้านไทย.* กรุงเทพฯ: ชารอักษร.
- สมพงษ์ ช่วยนิยม. (2551). *การเล่าเรื่องในนิทานพื้นบ้าน.* สงขลา: อักษรสารการพิมพ์.
- สวัสดิ์ จันทน์. (2539). *นิทานชาวบ้านภาคใต้.* กรุงเทพฯ: ชารอักษร.
- สุกัญญา สุจฉายา. (2548). *พิธีกรรม ตำนาน นิทาน เพลง: บทบาทของคติชนกับสังคมไทย.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2535). *ตำนานนิทานพื้นบ้าน.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันทา เทศสุข. (2559). *การศึกษาอนุภาคนิทานเมียนมาจากผลงานการเรียบเรียงของ “นุ-หยิ่ง”.* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- อรนุช นิยมธรรม. (2557). *นิทานพื้นบ้านเมียนมา.* พิษณุโลก: ภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เอกวิทย์ ณ ถกลาง. (2540). *ภูมิปัญญาชาวบ้านสี่ภูมิภาค.* กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- Hang, T. T. (2010). *การวิเคราะห์นิทานเวียดนามตามทฤษฎีเอกเซล ไอลริค.* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร).